

“Kent ve İklim”

Panel Raporu

25 Aralık 2024

Osmangazi Gösteri Merkezi

Santral Garaj, Ulubatlı Hasan Bulvarı

Osmangazi Meydanı

Bursa

Etkinliğin Amacı ve Kapsamı

Türkiye Sağlıkli Kentler Birliği (SKB), Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından başlatılan sağlıkli şehir kavramını yaymak, bu bilinci yerel yönetimlere ve topluma kazandırmak amacıyla üye belediyeleri ile birlikte hareket ederek, eğitim, panel ve konferanslar düzenlemektedir. Bu amaç doğrultusunda, 25 Aralık 2024 Çarşamba günü Bursa Osmangazi Belediyesi’nin ev sahipliğinde "Kent ve İklim Paneli" gerçekleştirilmiştir.

Panel programı kapsamında, Birleşmiş Milletler tarafından 11-22 Kasım 2024 tarihleri arasında Azerbaycan’ın Bakü şehrinde gerçekleştirilen COP29 Zirvesi ile 2024 DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı Toplantısı hakkında bilgilendirmeler yapılmış ve üye belediyelerin Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (SECAP) deneyimlerine yer verilmiştir.

Açılış Konuşmaları

- **Erkan Aydın – Osmangazi Belediye Başkanı**

Osmangazi Belediye Başkanı Erkan Aydın, açılış konuşmasına “Kent ve İklim Paneli”ne ev sahipliği yapmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek başladı. Aydın, “sağlıkli kent” kavramının fiziksel altyapı çalışmalarının ötesinde, sosyal, kültürel ve çevresel boyutlarıyla birlikte ele alınması gerektiğini güçlü bir şekilde vurgulamıştır. Bu bütüncül yaklaşımın, özellikle su krizi, müsilaj, hava kirliliği ve tarım alanlarının yok edilmesi gibi güncel sorunlarla mücadelede kritik bir önem taşıdığını ifade etmiştir. Başkan Aydın’a göre, çevre kirliliğinin önlenilmesi ve iklim krizinin etkilerinin azaltılabilmesi için acil eylem planlarının devreye sokulması, cezai yaptırımların caydırıcı seviyeye çıkarılması ve sıkı denetimlerin uygulanması gerekmektedir. Kamu kurumlarının da bu konuda öncü rolü üstlenmesi gerektiğini belirten Aydın, Osmangazi Belediyesi olarak atıkların geri kazanımı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve akıllı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması gibi projelerde ilerleme kaydettiklerini ve belediyenin kurumsal sera gazı envanterini oluşturarak karbon ayak izini düzenli olarak takip ettiklerini ifade etmiştir.

Başkan Aydın, yaşanan su krizi ve genel anlamda iklim krizinin insan odaklı bir sorun olduğu gerçeğine de dikkat çekmiş, bu kapsamda atılacak her adımın öncelikle çevreyi kirletmeme prensibine dayanması gerektiğini söylemiştir. “2025 yılında çevreyi kirletenlere para cezası kesileceği duyuruluyor, ancak bu cezaların yeterli caydırıcılığa sahip olduğundan emin değiliz,” diyen Aydın, yerel yönetimlerin yapıcı ve önleyici çalışmalara ağırlık vermesi gerektiğinin altını çizmiştir. Ayrıca, Bursa’nın 45 günlük su rezervine sahip olduğuna işaret eden Başkan Aydın, bu durumun kentin geleceği açısından büyük bir tehdit oluşturduğunu ve müsilaj ile hava kirliliği gibi çevresel problemlerle birlikte değerlendirildiğinde, Bursa’nın “sağlıklı bir kent” olarak tanımlanabilmesi adına kapsamlı bir dönüşüme gereksinim duyulduğunu ifade etmiştir.

Bursa’nın sanayi, turizm ya da kültür-sanat odaklı bir kent olarak mı gelişeceği tartışmalarının ötesinde, “Bursa bir sağlıklı kent midir?” sorusunun sorulmasının gerektiğini söyleyen Aydın, kadim bir geçmişi bulunan bu şehrin kendine özgü yapısını korumak ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek amacıyla kolektif bir bilinçle hareket etmenin zorunluluğuna dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda Osmangazi Belediyesi’nin çeşitli projeler geliştirdiğini ve çevre eğitimi alanında önemli adımlar attığını belirten Başkan Aydın, “Sürdürülebilir ve sağlıklı bir gelecek için yarının çok geç olduğunu biliyor ve adımlarımızı bugünden kararlılıkla atıyoruz” sözleriyle, yerel yönetimlerin bu alandaki sorumluluğu ve aciliyeti konusunda güçlü bir mesaj vermiştir.

- **Dr. Cemil Tugay** – *İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı & Türkiye Sağlıkli Kentler Birliği Başkanı*

Dr. Cemil Tugay, İzmir Meclisi’nde planlanan tematik toplantıların ilk buluşması olarak Bursa’da gerçekleştirilen “Kent ve İklim Paneli”nde yaptığı açılış konuşmasında, iklim krizinin güncel durumuna ilişkin kapsamlı bir değerlendirme sunarak hem küresel ölçekteki gelişmeleri hem de Türkiye özelindeki ilerleme ve eksiklikleri ayrıntılı biçimde ele aldı. COP29’un ülkelerin kendisine ve dünyanın bütününe bir ayna tuttuğu bir platform niteliğinde olduğunu belirten Dr. Tugay, konferansta pek çok ülkenin karbon nötr hedeflerine yönelik bütçe planlamalarının yetersiz kaldığını ve iklim krizine karşı etkili politikaların geliştirilemediğini ifade etti. 1,5 derecelik sıcaklık artışı sınırının fiilen aşılmasıyla ekosistem dengesinin bozulduğunu, bunun da kentsel yaşamda çevresel ve ekonomik sorunlar olarak kendini gösterdiğini vurgulayarak, Türkiye’de bu sorunları hafifletmek için çok daha hızlı ve etkili adımlar atılması gerektiğini söyledi.

Türkiye’nin 2053 yılına dek karbon nötr olma hedefi bulunmasına karşın, OECD ülkeleri arasında kömüre dayalı termik santrallerin yatırımını artıran tek ülke konumunda olduğuna dikkat çekti. Türkiye’nin, 558 milyon tonluk yıllık karbon emisyonu ile dünya genelinde 15. sırada yer aldığını belirterek, enerji, sanayi ve tarım sektörleri başta olmak üzere kararlı adımlar atılmaması durumunda hedeften uzak kalınacağını ifade etti. Bireysel ölçekte en fazla etki yaratılabilecek alanın enerji kullanımı olduğunu söyleyen Dr. Tugay, kısa vadede enerji tüketimini

azaltmaya ve verimli kullanmaya dönük çalışmalara öncelik verilmesi gerektiğini dile getirdi.

Konuşmasının devamında, iklim krizine karşı mücadelede ele alınması gereken dört temel konunun “su, gıda, enerji ve toprak” olduğunu vurgulayan Dr. Tugay, bu alanları “Anayasanın ilk maddeleri gibi aklımızda tutalım” sözleriyle öne çıkardı. Su yönetiminde özellikle havza bazlı yaklaşımların gerekliliğini savunarak, Türkiye’nin güney bölgelerinde yaşanan kuraklık tehlikesinin gitgide büyüdüğünü ve susuzluğun kritik boyutlara her an ulaşabileceğini vurguladı. Gıda üretiminde ise sağlıklı ve güvenli besine erişim sorununun giderek arttığını, tarımsal ürünlerde kalite düşüşü gözlemlendiğini, bu nedenle bilimsel yöntemlerle geliştirilen tarım tekniklerinin benimsenmesi ve “kendine yeten kentler, kendine yeten havzalar” anlayışıyla olası gıda krizlerine hazırlanılması gerektiğini belirtti. Enerji alanında alınacak basit önlemlerle yüzde 50’ye varan tasarruf sağlanabileceğine dikkat çekerek, yenilenebilir enerji yatırımlarının planlı ve doğru yerde yapılması, rüzgâr enerjisi ve jeotermal gibi potansiyellerin verimli şekilde değerlendirilmesi, ancak her şeyden önce enerji verimliliğini artırma hedefine odaklanılması gerektiğini söyledi. Plastik kirliliği ve yanlış tarım tekniklerinin toprakları hızla bozduğunu, mikro plastiklerin suda, havada ve toprakta yoğun şekilde birikerek insan sağlığını tehdit ettiğini vurgulayan Dr. Tugay, bilinçsiz kimyasal kullanımının, hayvancılık pratiklerinin ve sulama yöntemlerinin de toprağın ekolojik dengesine zarar verdiğini anlattı.

COP29 Zirvesi’nden aldığı genel izlenimi paylaşırken, “Dünya bu konuyu ciddiye almıyor” sözleriyle uluslararası toplumun harekete geçmede yetersizliğine değinen Dr. Tugay, 2030’a kadar karbon nötr olabilmek için küresel ölçekte 3,5 trilyon dolar harcanması gerektiğini ama ayrılan bütçenin çok gerilerde kaldığını belirtti. Buna ek olarak, gelişmiş ülkelerin emisyon sorumluluğunun fazla olduğunu ve yeterli çabayı göstermediklerini, bunun da açlık, çölleşme, yüksek sıcaklıklar ve toplu göçler gibi felaket senaryolarını daha erken dönemde gündeme getirdiğini ifade etti.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği’nin daha fazla sorumluluk üstlenmesi gerektiğinin altını çizen Dr. Tugay, Birliğin veri üreten, verileri objektif şekilde takip eden ve ülkenin mevcut durumunu net olarak ortaya koyan bir yapıya dönüşmesi için çaba sarf etmenin zorunlu olduğunu belirtti. Bu kapsamda Birlik üyelerinin özeleştirilmesi, hızla harekete geçmesi ve teknik iş birliklerini güçlendirmesi gerektiğine işaret etti. Önümüzdeki yıl Brezilya’da yapılacak COP30 toplantısına Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği olarak katılmayı ve bir stantla Birliğin ve Birlik üyelerinin yaptığı çalışmaları uluslararası alana taşımayı öneren Dr. Tugay, Birlik üyeleri arasındaki koordinasyonun ve veri paylaşımının önemini yineledi.

Konuşmanın sonunda, “Herkesin bu konuda önce bilinçlenmeye sonra etkili adımlar atmaya ihtiyacı var. Birlik olarak görevimiz, kendi üyelerimizin bu konuda bilinç seviyesini doğru seviyeye getirmek. Mücadele için ise birbirimize destek olurken özeleştirilerimizi de yapmak” sözleriyle Birlik üyelerine seslendi.

1. Oturum: İklim ve Sağlık Ekseninde COP29

Moderatör:

Prof. Dr. Koray Velibeyoğlu – İzmir Planlama Ajansı Başkanı & SKB Danışma Kurulu Üyesi

Konuşmacılar:

- **Dr. Kira Fortune** – Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Sağliık Şehirler Ağı Bölgesel Direktörü (Video Kaydı ile)
- **Prof. Dr. Pınar Okyay** – İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı
- **Prof. Dr. Cengiz Türe** – Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı & SKB Danışma Kurulu Üyesi

Oturum, İzmir Planlama Ajansı Başkanı ve SKB Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Koray Velibeyoğlu'nun moderatörlüğünde gerçekleşti. Bu oturumda, iklim değişikliğinin sağliık üzerindeki etkileri ve COP29'un bu bağlamdaki rolü detaylı olarak ele alındı.

Dr. Kira Fortune, video kaydı aracılığıyla katıldığı konuşmasında, iklim krizi ile sağliık arasındaki bağlantıyı değerlendirdi. Fortune, iklim değişikliğinin sadece çevresel değil, aynı zamanda ciddi bir halk sağliğı sorunu olduğunu belirtti. Kentlerin bu kriz karşısında yalnızca pasif birer kurban olmadığını, aksine, aktif birer dönüşüm aktörü olabileceğini vurguladı. Fortune, belediyelerin bu noktada katalizör bir rol üstlenmesi gerektiğini belirterek, özellikle kırılgan grupların krizden daha fazla etkilendiğine dikkat çekti. "Kentler, sürdürülebilir çözümler üretmek ve toplulukları iklim değişikliğinin sağliık üzerindeki olumsuz etkilerinden korumak adına büyük bir potansiyele sahiptir," dedi. Ayrıca, iklim krizinin çözümünde kolektif eylemin önemine vurgu yaparak, yerel yönetimlerin bu süreçte daha aktif bir rol üstlenmesi gerektiğini ifade etti.

Prof. Dr. Cengiz Türe, konuşmasında iklim değişikliği ve sağliık arasındaki ilişkiyi ele aldı. Türe, iklim krizinin aynı zamanda bir sağliık krizi olduğuna işaret ederek, "İklim değişikliğini yalnızca çevresel bir sorun olarak görmek yeterli değil; bu, aynı zamanda toplumların sağliık düzeyini doğrudan etkileyen bir krizdir," dedi. "Tek Sağliık – Ekosistem Sağliğı" yaklaşımının önemini vurgulayan Türe, insan odaklı sağliık yaklaşımlarının yetersiz kaldığını, ekosistem sağliğının sağlanmasıyla ancak bütünsel bir sağliık anlayışının hayata geçirilebileceğini belirtti. Türe, doğanın temel unsurları olan hava ve suyun önemine dikkat çekerek, "Havadan sudan dediğimiz konular aslında yaşamın temel kaynaklarıdır ve bu kaynakların sürdürülebilirliği için bilinçli adımlar atmamız gerekiyor," dedi. Şehirlerin iklim değişikliğinin hem sebebi hem de çözümü olduğunu ifade eden Türe, "Verilere göre iklim değişikliğinin %70'ine şehirler sebep oluyor. Dolayısıyla çözüm de şehirlerden gelmelidir," şeklinde konuştu. Ekosistemin bir bileşeni olarak insanın, ekolojik sistemden faydalanan üstün bir varlık olarak değil, sistemin bir parçası olarak kabul

edilmesi gerektiğini vurgulayan Türe, bu anlayışın krizden çıkış için kilit önemde olduğunu belirtti. Ekolojinin farklı bilim dallarıyla ilişkisini açıklayarak, COP sürecinin tarihsel gelişimini ve bu süreçteki bilimsel kanıtların önemini vurguladı.

Prof. Dr. Pınar Okyay, COP29 Taraflar Konferansı'ndan elde ettiği izlenimleri paylaştı. Okyay, Paris Anlaşması ile küresel sıcaklık artışının 1.5 derece ile sınırlandırılması hedefinin önemine dikkat çekti. COP toplantılarının uluslararası politika düzeyinde bir pazarlık masası gibi işlediğini ifade ederek, ülkelerin verdikleri taahhütlerin yalnızca üçte bir oranında gerçekleştirebildiğini belirtti. Okyay, yeni nesil planların ve çok sektörlü eylem politikalarının gerekliliğini vurguladı. "Sağlığın finansmanı, emisyon azaltımı sağlayacak projelere aktarılmalıdır; ancak bu süreçte ciddi belirsizlikler bulunmaktadır," dedi. Güney ülkelerinin borç yükü ile karşı karşıya olduğunu ve bu durumun çözüm için uluslararası iş birliğini zorunlu kıldığını belirten Okyay, Türkiye'nin COP29 toplantısına katılımının önemini vurguladı. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay'ın, Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı'na üye 1400 kent arasından yalnızca iki belediye başkanından biri olarak toplantıya katılmasının Birliğimiz ve ülkemiz için önemli bir gösterge olduğunu ifade etti. Ayrıca, Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı'nın 2025 yılında Bursa'da gerçekleştireceği toplantıda tüm Avrupa ağı üyelerinin ağırlanacağını belirtti. Okyay, belediyelerin ve bilim insanlarının iş birliği yaparak, sağlık okuryazarlığı düşük kırılgan gruplar için daha etkin çözümler üretebileceğini ve bu bağlamda çok sektörlü çalışmaların önemine dikkat çekti. İklim değişikliğine odaklanan projelerin, sağlığa ve toplumsal iyilik haline katkıda bulunacak dönüştürücü etkileri olduğunu vurguladı.

2. Oturum: 2024 DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı Toplantısı Bilgilendirmesi

- **Murat Ar** – *Türkiye Sağlıkli Kentler Birliği Genel Sekreteri*
- **Ahmet Toker** – *İzmir Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği ve Temiz Enerji Şube Müdürü & DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı Danışma Kurulu Üyesi*

Türkiye Sağlıkli Kentler Birliği Genel Sekreteri Murat Ar, oturuma 2024 yılında çevrimiçi olarak gerçekleştirilen DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı Toplantısı hakkındaki bilgilendirmelerle başladı. Ar, 6 Kasım 2024 tarihinde Avrupa Sekreteryası tarafından organize edilen bu toplantıya DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı Sekreteryası, Ulusal Ağ Üyeleri ve Kent Üyelerinin katıldığını belirtti. Toplantının temel amacının ağı güçlendirmek, son bir yıl içindeki ilerlemeyi gözden geçirmek ve gelecekteki yönelimleri belirlemek olduğunu ve bu kapsamda ortak inisiyatifler üzerinde fikir birliği sağlanmasının hedeflendiğini vurguladı. Hedeflerin, geçtiğimiz yılın önemli başarıları ile zorluklarını değerlendirmek, ağı destekleyen araçlar ve çerçeveler üzerinde tartışmalar yaparak kanıta dayalı gelişimi teşvik etmek ve 2025 yılı ile 8. Faz için stratejik planlar geliştirmek şeklinde belirlendiğini aktardı. Gündem kapsamında önce Avrupa Sekreteryası ile tanışma ve 2024 Faaliyet Raporu üzerine değerlendirmeler yapıldığını, ardından

yeni üyelerin kutlandığını, Avrupa Ağı ve üyeleri için veri ortamlarının oluşturulmasının tartışıldığını, VII. Faz Değerlendirme Süreci ve 2025 toplantısına hazırlık konularının ele alındığını söyledi. Oturum sonunda düzenlenen Danışma Kurulu seçimlerinin de önemli bir aşama olduğunu belirten Ar, 2024 yılı seçimleri sonucunda DSÖ Avrupa Sağliklı Şehirler Ağı Danışma Kurulu'na Ahmet Toker'in seçildiğini duyurdu ve tebrik etti. Toplantının önümüzdeki yıl daha geniş katılımıla Bursa'da yüz yüze yapılacağını katılımcılara duyurdu.

İzmir Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği ve Temiz Enerji Şube Müdürü ve Avrupa Sağliklı Şehirler Ağı yeni Danışma Kurulu Üyesi Ahmet Toker, Avrupa Ağı 2024 Yıllık İş Toplantısının önemli kararlarını ve çıktılarını paylaştı. Toker, Danışma Kurulu seçim süreçlerinin şeffaf ve katılımcı bir ortamda gerçekleştirildiğini ifade etti. Bu görevi hem belediye hem de ulusal ağ adına büyük bir titizlikle yürüteceğini söyleyerek, 8. Faz'a geçişin yakın olduğunu ve 2025'in ilk aylarında 7. Faz üyesi belediyeler ile ulusal ağların Avrupa Ağı tarafından hazırlanan değerlendirme süreçlerini tamamlaması gerektiğini hatırlattı. Toker, bu değerlendirmelerin temel olarak şehirlerin sağliık göstergeleri, sürdürülebilirlik çalışmaları ve sağliıkli yaşam alanları oluşturma çalışmalarını içerdiğini vurguladı.

3. Oturum: Üye Belediyelerin SECAP Deneyimleri

Moderatör: Doç. Dr. Ender Peker - *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü & SKB Danışma Kurulu Üyesi*

- **Berfin Kahraman** - *İstanbul Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği Şube Müdür Yardımcısı*
- **Meriç Deniz** - *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve İklim Değişikliği Müdürü*
- **Rüveyşa Burça Turan** - *Osmangazi Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürü*
- **Erdinç Şimşek** - *Bahçelievler Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü Şefi, Enerji Yöneticisi*

Oturumda, farklı belediyelerin Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planları (SECAP) kapsamında edindikleri deneyimler ve bu süreçte karşılaştıkları zorluklar ele alındı. Moderatör Doç. Dr. Ender Peker, ulusal ve küresel iklim politikalarının yerel düzeyde nasıl uygulandığını, belediyelerin bu süreçte nasıl yol aldığını ve kapasitelerini nasıl geliştirdiklerini tartışmaya açtı.

Berfin Kahraman - *İstanbul Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği Şube Müdür Yardımcısı*

Berfin Kahraman, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2030 yılında karbon nötr ve akıllı bir şehir olma hedefi doğrultusunda attığı adımları aktardı. İstanbul, Türkiye'de İzmir ile birlikte İklim Şehir Sözleşmesi'ni imzalayan Türkiye'deki iki belediyeden biri olduğunun altını çizdi. C40 Büyük Kentler İklim Liderlik Grubu

üyesi olan İstanbul, 2050 yılına kadar karbon nötr olmayı taahhüt eden Küresel Belediye Başkanları Sözleşmesi'ni de imzalamıştır. Berfin Kahraman, 2019, 2020 ve 2021 yıllarına ait sera gazı envanteri verilerini paylaşarak sabit enerji sektörünün en yüksek emisyon kaynağı olduğunu belirtti. Bu nedenle, İstanbul'un sürdürülebilir enerji ve iklim eylem planının (SECAP) hazırlık sürecinde sabit enerji sektörüne odaklanılmıştır. SECAP'ın hedefleri arasında 2030 yılına kadar emisyonların en az %40 oranında azaltılması yer almakta ve bu hedef doğrultusunda ilçe belediyeler, bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılarak İstanbul Risk Kırılganlık Raporu hazırlanmıştır. Kırılganlık haritalarında kentsel taşkınlar, kıyı taşkınları, habitat bozulması ve ısı adaları gibi başlıklar yer almıştır.

Meriç Deniz - Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve İklim Değişikliği Müdürü

Meriç Deniz, Kocaeli'nin bir sanayi kenti olarak karşılaştığı çevresel zorluklara ve bu doğrultuda geliştirilen İklim Değişikliği Eylem Planı'na değindi. 2018 yılında hazırlanan bu plan, 2016 verileri kullanılarak oluşturulmuş ve 2030 yılına kadar emisyon artışından %21 oranında bir azaltım hedeflenmiştir. Kocaeli'nin iklim dostu bir şehir haline gelmesi için belirlenen 6 sektör, 16 amaç ve 54 eylem, şehrin mevcut durum analizi ve stratejik hedef belirleme çalışmalarının ardından hayata geçirilmiştir. Planın ana odakları arasında emisyon azaltımı, iklim değişikliğine uyum ve sürdürülebilirlik yer almıştır. Meriç Deniz, finansman, kurumsal kapasite, kamuoyu bilgilendirme, yönetim iradesi ve teknolojik kısıtlamalar gibi uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları dile getirmiş ve ulusal ve uluslararası iş birlikleri ile kamuoyu bilgilendirme kampanyalarının bu sorunlara çözüm olabileceğini belirtmiştir. Eylem planının sahada olabilecek etkileri arasında hava kalitesinin iyileştirilmesi, ekonomik büyüme ve sürdürülebilir bir şehir hedefleri bulunmaktadır.

Rüveyşa Burça Turan - Osmangazi Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürü

Türkiye'nin en büyük beşinci ilçesi olan Osmangazi Belediyesi'nin iklim değişikliği ve sıfır atık konusundaki çalışmalarını aktaran Rüveyşa Burça Turan, belediyenin Mobil Atık Getirme Aracı Projesi ve bu kapsamda yürüttüğü eğitim ve bilgilendirme çalışmalarına vurgu yaptı. 2022 yılında tamamlanan Kurumsal Sera Gazı Envanteri Raporu ile Osmangazi Belediyesi'nin İklim Değişikliği Uyum Planı kapsamında ilk adımlarını attığını belirtti. Raporda, kentsel ısı adası analizi, sağlıklı bitki örtüsü analizi, yapı yoğunluğu analizi ve kırılganlık analizleri gibi önemli çalışmaların yer aldığını ifade etti.

Erdinç Şimşek - Bahçelievler Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü Şefi, Enerji Yöneticisi

Bahçelievler Belediyesi'nin Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı hazırlama sürecini anlatan Erdinç Şimşek, belediyede oluşturulan çalışma gruplarının risk ve etkilenebilirlik değerlendirmeleri sonucunda aşırı yağış ve taşkın, fırtına, hortum, dolu yağışı ve ısı adası gibi risklerin belirlendiğini açıkladı. Kırılgan gruplar arasında kadınlar, çocuklar, yaşlılar, marjinal gruplar, düşük gelirli hane halkları ve göçmenler yer aldığını belirtti. Sera gazı envanter sonuçlarına göre emisyonun büyük bir kısmının binalardan kaynaklandığı belirlenmiş ve bu doğrultuda binalarda enerji verimliliği çalışmaları, yenilenebilir enerji kullanımı, çevreye duyarlı yapılaşma, ulaşım alternatiflerinin geliştirilmesi ve su tasarrufu gibi projeler hayata geçirildiğini vurguladı.

Değerlendirme ve Kapanış

Doç. Dr. Ender Peker, kapanış konuşmasında iklim kriziyle mücadelenin yerel düzeyde belediyelerin aktif katılımını gerektirdiğini vurguladı. Bu mücadelenin, uluslararası ve ulusal politikaların yerel düzeyde uygulanmasını ve yerel yönetimlerin bu süreçte liderlik etmesini zorunlu kıldığını belirtti. İklim eylem planlarının hazırlanması sırasında, yerel iklim koşulları, mevcut sosyo-kültürel değerler ve toplumsal ihtiyaçların dikkate alınması gerektiğini ifade eden Peker, bilimsel çalışmalara dayanan, katılımcı ve çok aktörlü bir yaklaşımın önemine değindi.

Peker, eylem planlarının başarısının, izleme, değerlendirme ve denetim süreçlerinin net bir şekilde tanımlanmasına bağlı olduğunu belirtti. Belediyelerin hangi birimlerinin, hangi zaman diliminde, hangi bütçeyle ve nasıl bir yöntemle sorumluluk alacağını açıkça tanımlanması gerektiğini söyledi. Ayrıca, belediyelerin merkezi idareler, valilikler, muhtarlıklar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlarla etkili iş birliği içinde çalışmasının önemine dikkat çekti. Bu çok aktörlü yapının, kaynakların etkin kullanımını sağlayarak, krizle mücadelede ve sağlıklı kentsel yaşam alanlarının oluşturulmasında kolektif bilincin gelişmesine katkıda bulunacağını vurguladı.

Konuşmasında, iklim eylem planlarının hazırlanması sürecinde karşılaşılan zorluklara da değinen Peker, Türkiye’de henüz çok az sayıda belediyenin bu tür planlara sahip olduğunu ve bu durumun aşılması için ortak teknik ve yöntemlerin belirlenmesinin büyük önem taşıdığını belirtti. Bilimsel veri analizleri ve haritalama tekniklerinin kullanılması gerektiğini vurgulayan Peker, bu sürecin yalnızca bilim insanlarının değil, sosyo-politik bağlamı bilen ve yerel ihtiyaçları anlayan karar vericilerin de katılımıyla yürütülmesi gerektiğini ifade etti.

Belediyelerin, planlama süreçlerinde diğer belediyelerin tecrübelerinden faydalanırken, yerel koşullarına özgü çözümler geliştirmeleri gerektiğini belirten

Peker, farklı şehirlerin aynı yöntemlerle plan yapmalarının doğru olmadığını söyledi. Planların, yerel ihtiyaçlara göre hazırlanması ve uygulanabilir eylemler içermesi gerektiğini vurguladı. Planların raflarda kalmasının en önemli sebeplerinden birinin, yerel koşullara uygun olmayan genel reçetelerle hazırlanması olduğuna dikkat çekti. Peker, belediyelere, eyleme yönelik ve yerel gerçekliklere uygun planlar hazırlamaları gerektiği mesajını verdi.

Sonuç olarak, iklim eylem planlarının başarılı bir şekilde uygulanması için yerel yönetimlerin kapasitesinin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesi ve yerel düzeyde kolektif bilincin oluşturulması gerektiği ifade edildi. Bu bağlamda, belediyelerin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşması için uzun vadeli stratejilerle hareket etmeleri gerektiği belirtildi.